

Statsforvalterens tilråding til
Miljødirektoratet om vern av skog for
Utvidelse av Fjellstulfjellet naturreservat,
Notodden

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark,
juni 2026

Innhold

1. FORSLAG.....	3
1.1 Hjemmelsgrunnlag.....	3
1.2 Verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget	4
1.3 Andre interesser.....	5
1.4 Planstatus.....	5
2. SAKSBEHANDLING.....	6
2.1 Saksbehandlingsprosesser	6
2.2 Forholdet til utredningsinstruksen	6
2.3 Forvaltningsmyndighet	6
3. VIKTIGE ENDRINGER UNDER BEHANDLINGEN AV VERNEPLANEN	6
3.1 Avgrensing.....	6
3.2 Verneforskriften.....	6
4. OPPHEVING OG ENDRING AV TIDLIGERE VERNEVEDTAK	7
5. FORVALTNING, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER	7
5.1 Vurdering av samfunnsnytte og samfunnsøkonomiske konsekvenser	7
5.2 Forvaltningsmessige og budsjettmessige konsekvenser	7
5.3 Avveining skogvern - skogbruk.....	7
5.4 Forvaltningsmyndighet	8
6. Beskrivelse av området med merknader	8
1. Fjellstulfjellet, Notodden kommune	8

1. FORSLAG

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark tilrår utvidelse av Fjellstulfjellet naturreservat i medhold av naturmangfoldloven (lov om forvaltning av naturens mangfold). Utvidelsen foreslås med oppdatert verneforskrift i henhold til ny forskriftsmal fra Miljødirektoratet.

Tilrådingen omfatter 1175 dekar nytt verneareal. Totalt skogareal er omtrent 1076 dekar, og av dette er omtrent 1040 dekar produktiv skog.

Området som foreslås vernet er:

1. Fjellstulfjellet i Notodden kommune, Telemark fylke - utvidelse

1.1 Hjemmelsgrunnlag

Området foreslås vernet i medhold av naturmangfoldloven § 34 og § 62.

Området foreslås vernet som naturreservat, jf. naturmangfoldloven § 37. Vilkåret for å kunne opprette et naturreservat etter naturmangfoldloven § 37 er at arealet enten inneholder truet, sjelden eller sårbar natur, representerer en bestemt naturtype, på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold, utgjør en spesiell geologisk forekomst eller har særskilt naturvitenskaplig verdi.

Naturreservat skal bidra til bevaringsmålene i naturmangfoldloven § 33, blant annet bokstavene *a* (*variasjonsbredden av naturtyper og landskap*), *b* (*arter og genetisk mangfold*), *c* (*truet natur og økologiske funksjonsområder for prioriterte arter*).

Verneområdene skal bidra til å oppfylle flere nasjonale mål som:

- *Eit representativt utval av norsk natur skal bevarast for kommande generasjonar.*
- *Økosystema skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.*
- *Ingen trua arter og naturtyper skal utryddast, og utviklinga til truga og nær truga arter og naturtyper skal betras.*

Opprettelse av verneområdene bidrar til å nå internasjonale mål og forpliktelser, bl.a. nedfelt i konvensjonen for biologisk mangfold artikkel 8 om et sammenhengende verneområdenettverk, jf. også naturmangfoldloven § 33 bokstav g.

Ved å verne disse naturområdene mot ulike typer inngrep, gir verneområdene også et positivt bidrag til det nasjonale og internasjonale målet om å stanse tapet av naturmangfold, jf. naturmangfoldloven § 33 bokstav a, b og c.

Områdene vil bidra til å oppfylle det nasjonale målet vedtatt av Stortinget om 10 % vern av skog.

1.2 Verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget

Det foreslåtte verneområdet inkluderer viktige naturtyper og flere truede og nær truede arter.

Vern av området bidrar til å redusere de negative effektene av klimaendringene, gjennom å sikre et nettverk av viktige leveområder for naturmangfoldet i norske økosystem. Det foreslåtte verneområdet har stor variasjon og rikt artsmangfold. Slike områder er robuste mot endringer i klimaet og bidrar til langsiktig bevaring av artsmangfoldet og opprettholdelse av de økosystemtjenester skogen gir. Vern av området vil bidra til langsiktig binding av karbon. Det meste av skogen i denne tilrådingen er gammel barskog, som ifølge rapporten Skogvern som klimatiltak (NINA rapport 752) har det største karbonlageret per arealenhet i levende biomasse. Etter figur 1 i den samme rapporten kan den gjennomsnittlige karbonmengden i levende biomasse i skog som blir vernet, estimeres til å være om lag 70 tonn karbon per hektar.

I denne verneplanen er verneverdiene for området knyttet til gammel barskog og brannpåvirket furuskog i sørboreal sone, som vil bidra til å fylle mangler i vernet, samtidig vil de bidra til å bevare trua og nær trua arter.

Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i verneforslaget er innhentet fra:

Naturbase: <http://naturbase.no/>

Artskart: <https://artskart.artsdatabanken.no/>

Skoganalyse: <https://skoganalyse.miljodirektoratet.no/>

De viktigste påvirkningsfaktorene på verneverdiene i området som foreslås vernet er hogst og ulike typer utbygging. Vern av det foreslåtte området skal gjennom bestemmelser om slike tiltak sikre arealer med viktige vernekvaliteter og bidra til dekning av viktige mangler i skogvernet. Området vil bidra til langsiktig og effektiv bevaring av truede naturtyper og levested for truede arter, og dermed redusere den samlede belastningen på arter som har risiko for å dø ut.

Verneforskriften åpner for at flere pågående aktiviteter kan videreføres. Tiltak som isolert sett vurderes å ha liten betydning for verneformålet, kan i sum og over tid medvirke til at verneverdiene forringes. For enkelte aktiviteter vil det derfor i tråd med prinsippene om samlet belastning være restriksjoner, slik at naturverdiene får en økt beskyttelse. Dette er også i tråd med prinsippene om miljøforsvarlige teknikker og lokalisering, samt miljøfordinger betaler der hvor det ut fra hensynet til verneverdiene er fastsatt bestemmelser om blant annet ferdsel og infrastrukturtiltak. Ut fra dagens kunnskap om arter og naturtyper i området vil de aktivitetene som i henhold til verneforskriften kan videreføres, med liten grad av sannsynlighet ha vesentlig negativ innvirkning på disse artene, naturtypene og landskapselementene. Vernebestemmelsene tillater likevel ikke vesentlige inngrep i området.

Statsforvalteren vurderer det slik at vernet med stor grad av sannsynlighet vil føre til en positiv utvikling for artene og naturtypene, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Statsforvalteren anser at kunnskapsgrunnlaget er i tråd med kravet i naturmangfoldloven § 8. Statsforvalteren har ut fra en føre-var-tilnærming i verneforslaget vektlagt muligheten for flere påvirkninger av samme slag, eller en kombinasjon av flere ulike påvirkningsfaktorer (samlet belastning). Det foreligger ellers etter Statsforvalterens oppfatning tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet, påvirkningsfaktorer og effekten av vernet. Føre-var-prinsippet tillegges derfor ikke ytterligere vekt i denne saken.

For nærmere beskrivelse av verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget, jf. naturmangfoldloven kapittel II, vises det til omtalen av Fjellstulfjellet naturreservat i kapittel 6.

Dersom området ikke vernes, vil det være andre sektorlover som regulerer arealbruken fremover og som skal ivareta hensynene til biologisk mangfold.

1.3 Andre interesser

Kraft og energi:

NVE kjenner ikke til energi- og vassdragsinteresser innenfor tilbudsområdet. Lede AS har anleggskonsesjon, og uttaler at avstanden fra Fjellstulfjellet naturreservat til kraftlinjen deres er tilstrekkelig. Videre fins det ingen planer om å etablere nye regionalnettanlegg nær de foreslåtte tilbudsområdene. Områdekonsesjonær Everket AS har stått på høringslisten, men ikke kommet med uttalelse til høringen.

Mineraler:

Direktoratet for mineralforvaltning kom med uttalelse til oppstartsmeldingen om at de ikke kan se at det foreslåtte verneområdet kan få følger for registrerte forekomster av mineralske ressurser, bergretter eller masseuttak i drift. De har ikke kommet med uttalelse til høringen.

Traktorveier og stier:

Det går flere stier inn i delområde 3 fra nord. I delområde 4 går det stier i nordøst og inn i Fjellstulfjellet NR. Det går en traktorvei gjennom delområde 2 og det er flere traktorveier i delområde 3. Disse er markert på vernekartet.

Andre interesser:

Det ligger en privat hytte innenfor delområde 3 som er i bruk. Den, og et areal rundt hytta på 2 daa er tatt ut av verneforslaget. Hytta ligger ved Deiltjønn- og ved vannet er det også en brygge. Av andre interesser anser Statsforvalteren interesser knyttet til friluftsliv og jakt som de største innenfor området. Disse interessene vil bli ivaretatt gjennom et varig vern av området, og gjennom verneforskriften.

1.4 Planstatus

Arealet i dette verneforslaget er avsatt som LNFR-område i Notodden kommune sin arealplan. Det ligger tre hensynssoner over området som er tilbudt til vern;

- 1) *H320 Flomfare*. Rundt bekkene fra Deiltjønn og Fjelltjønn, og langs Deildalsbekken i delområde 3.
- 2) *H560 Hensynssone*. Bevaring av naturmiljø i store deler av delområde 1. Tidligere kartlagt svært viktig naturtype (DN-håndbok 13).
- 3) *H910 Hensynssone*. I de sørligste delene av delområde 4 skal gjeldende reguleringsplan fortsatt gjelde foran kommunens arealdel. I gjeldende reguleringsplan er arealformålet naturvern.

2. SAKSBEHANDLING

2.1 Saksbehandlingsprosesser

Navn	Tilbud	Oppstart	Høring
Utvidelse av Fjellstulfjellet	29.04.2021	13.12.2023	04.06.2025

Tilbudet om vern kom fra fire private grunneiere den 29.4.2021 via Norges Skogeierforbund. Frist for uttalelse til høringen var 1.8.2025.

2.2 Forholdet til utredningsinstruksen

Verneforslaget er utarbeidet i henhold til Utredningsinstruksen. I kapittel 1 og 2 begrunnes verneforslaget på overordnet nivå og sammenhengen med nasjonale og internasjonale mål om å ta vare på et utvalg av norsk natur belyses. Videre omtales kort hva som eventuelt skjer med verneverdiene hvis vernet ikke gjennomføres og hvilke virkemidler som eventuelt kan være relevante. I kapittel 5 vurderes samfunnsnyttene av verneforslagene på et overordnet nivå, sammen med økonomiske og administrative konsekvenser. I kapittel 6 omtales og vurderes generelle kommentarer og konkrete merknader til verneforslaget for Fjellstulfjellet naturreservat fra berørte parter, myndigheter og interessegrupper.

Gjennomføringen i henhold til rundskriv T-2/15 om saksbehandlingsregler ved områdevern etter naturmangfoldloven, forvaltningsloven og utredningsinstruksen har medført inkluderende prosesser som sikrer en vellykket gjennomføring.

Gjennom verneplanprosessen er det foretatt en avveining mellom verneinteresser og andre bruker- og samfunnsinteresser. Verneforslaget er også i størst mulig grad tilpasset de ulike brukerinteressene i området. Kravene i naturmangfoldloven § 14 er dermed oppfylt.

2.3 Forvaltningsmyndighet

Aktuelle kommuner skal gjennom høringsprosessen gi tilbakemelding på om de ønsker å få tildelt forvaltningsmyndighet for nye verneområder i tråd med gjeldene politikk på området. I denne saken har det ikke kommet noe uttalelse fra Notodden kommune på dette. Forvaltningsmyndigheten fastsettes gjennom forskriften når området vedtas vernet.

3. VIKTIGE ENDRINGER UNDER BEHANDLINGEN AV VERNEPLANEN

3.1 Avgrensning

Etter høring har tilbudet på gnr./bnr. 93/1 blitt trukket fra verneforslaget.

3.2 Verneforskriften

Det er gjort to mindre endringer i verneforskriften etter høring. Totalarealet er endret fra 13 820 daa til 13 498 daa. Gnr./bnr. 93/1 er tatt ut.

4. OPPHEVING OG ENDRING AV TIDLIGERE VERNEVEDTAK

Følgende eksisterende vernevedtak foreslås opphevet som følge av den nye verneplanen:

1. *Forskrift 21.06.2017 nr. 899 om vern av Fjellstulfjellet naturreservat, Notodden kommune, Telemark og Kongsberg kommune, Buskerud*

5. FORVALTNING, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

5.1 Vurdering av samfunnsnytte og samfunnsøkonomiske konsekvenser

Området er i kommunens arealplaner avsatt til Landbruks-, natur-, friluftsliv- og reindriftsområde (LNFR-område). Kartlegginger av områdets naturverdier er gjennomført som del av verneplanprosessen. I noen tilfeller er eksisterende data brukt som utgangspunkt for vurdering av verneverdi. Bruksinteresser er klarlagt gjennom høring av verneforslag og annen kontakt med berørte parter.

Vernet vil begrense de fremtidige mulighetene for bl.a. skogbruk, jordbruk, mineralutvinning regulering av vassdrag, nedbygging og annen omdisponering fra natur til andre formål. Det er ellers i verneplanprosessen lagt vekt på å imøtekomme andre interesser gjennom avgrensning og forskriftsutforming.

Statsforvalteren mener at verneforslaget slik det nå foreligger har små negative konsekvenser. Samlet sett vurderer Statsforvalteren det slik at de samfunnsøkonomiske konsekvensene av vernet vil være positive på sikt. Forslaget vil sikre natur som har en positiv samfunnsnytte, selv om denne ikke kan verdsettes. Forslaget vil samtidig bidra til oppfyllelse av nasjonale og internasjonale forpliktelser om å ivareta naturmangfoldet. Verneforslaget vil også sikre viktige områder for friluftsliv.

5.2 Forvaltningsmessige og budsjettmessige konsekvenser

De største kostnadene som følge av etableringen av verneområdet vil være utgifter til forvaltning og skjøtselstiltak for å opprettholde verneverdiene. I tillegg vil det kunne være behov for å restaurere natur i deler av områdene. Basert på nåværende kunnskap om området ser ikke Statsforvalteren behov for verken restaurering eller utarbeidelse av skjøtelsesplan, men det kan bli aktuelt å vurdere skjøtsel i form av brenning i fremtiden.

5.3 Avveining skogvern - skogbruk

Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet fikk den 1. juli 2020 i oppdrag fra Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet å utrede forvaltningstiltak knyttet til skogvern og konsekvenser for avvirkingen og skognæringens bidrag til det grønne skiftet. I rapport M-2007-2021 har direktoratene foreslått retningslinjer for avveininger.

I oppdrag fra Klima- og miljødepartementet datert 8.11.2021 ba Klima- og miljødepartementet om at forslaget iverksettes, med noen mindre justeringer. For privateid skog skal forslaget iverksettes for områder der det mottas tilbud etter 1. februar 2022, og ved vern av offentlig eid grunn for områder der det meldes oppstart fra og med samme dato.

Utvidelsen av Fjellstulfjellet ble tilbudt for frivillig vern av grunneierne før 1. februar 2022. Området omfattes derfor ikke av oppdraget fra Klima- og miljødepartementet.

5.4 Forvaltningsmyndighet

Statsforvalteren har i forbindelse med høringen ikke fått bekreftet om Notodden kommune ønsker forvaltningsmyndighet for naturreservatet. Kommunen har stått på høringslisten og blitt forespurt direkte i høringsdokumentet. Vi legger derfor til grunn at kommunen ikke ønsker forvaltningsmyndighet over området.

6. Beskrivelse av området med merknader

1. Fjellstulfjellet, Notodden kommune

Totalareal (utvidelsesareal) 1175 dekar.

Skogareal totalt 1076 dekar.

Produktiv skog 1040 dekar.

Verneformål og særskilte verneverdier:

Verneformål

Formålet med forskriften er å bevare et område som

- a. har særlig betydning for biologisk mangfold på grunn av forekomst av store og sammenhengende brannpåvirkede naturskogsområder av furu og gran, med gamle trær og mye død ved
- b. inneholder truet, sjelden eller sårbar natur i form av mange sjeldne og trua arter av sopp og lav

Verneverdier

Tilbudet består av fire delområder langs den vestlige delen av Fjellstulfjellet naturreservat, fra nord til sør. Det opprinnelige tilbudet besto av tre delområder før naturkartlegging, men har senere blitt endret til fire delområder da lokalitet 1 (i nord) har blitt delt i to for å ta ut områder med yngre skog og kulturskog. Delområde 1 og 2 er derfor omtalt samlet.

Alle delområdene ble kartlagt i 2021 av Asplan Viak, og det ble laget rapporter til hvert enkelt delområde etter både ny og gammel kartleggingsmetodikk.

Delområde 1 og 2 - nordre del

Lokaliteten omfatter et nord- og vestvendt areal med gammel høyereliggende furuskog. Området har tydelige spor etter tidligere gjennomhogster, men har fremdeles nokså mye stående død ved og gamle trær av furu, med en stor andel kelogadd, inkludert grovere dimensjoner. Liggende død ved finnes også spredt. Brannspor finnes på flere gamle høgstubber, gadd og et fåtall levende trær. Områder med kulturskog i nordvest og sentralt i lokaliteten samt et område med ungskog i nordøst har blitt tatt ut av vernetilbudet etter kartlegging, noe som har resultert i at området har blitt delt i to.

Det er tidligere kartlagt en solvarm lavlandsbergfuruskog etter DN-håndbok 13 som strekker seg gjennom hele Fjellstulfjellet naturreservat på langs. Den nordligste delen av denne ligger innenfor delområde 1.

Det rødlistede artene gubbeskjegg (NT), flekkhvitkjuke (NT), blanknål (NT), tyrinål (NT), furustokkjuke (NT), tyrikjuke (NT), lys brannstubbela (VU) og mørk brannstubbela (VU) er registrert i området. Flere av artene har mange enkeltfunn.

Lokaliteten har regionale naturverdier i kraft av å ha en del høyereliggende skog, og som utvidelse av Fjellstulfjellet naturreservat gjennom økning av størrelse og bedret arrondering. Lokaliteten fikk score **2.50** på verneindeks, med spesielt god score på variasjon i kartleggingsenheter og store gamle trær. Delområde 1 og 2 fyller mangler i skogvernet knyttet til storområder (sett i sammenheng med eksisterende reservat), samt areal med gammel furuskog med minst verdi B/**.

Delområde 3 - midtre del

Lokaliteten omfatter et vestvendt areal med gammel lysåpen grunnlendt brannpåvirket furuskog med tynne lag av løsmasser langs søkk og nedenfor mindre rygger. Skogen domineres av eldre, fleraldret furuskog med jevnt men varierende innslag av gamle stagnerte trær på over 200 år. Enkelte grove søyleeiner inngår stedvis. Gamle stubber, gadd og et fåtall levende trær har tydelige brannspor. Skogen har et spredt innslag av gadd, mens liggende død ved inngår mer fåtallig. Helt sørøst i området og over i nordlige deler av delområde 4 er det en tidligere kartlagt gammel lavlandsfuruskog (svært viktig, A-verdi) etter DN-håndbok 13.

Det er gjort funn av en rekke rødlistearter av sopp, insekter og lav. Det er potensial for flere rødlistefunn, og lokaliteten har blant annet stor verdi for insekter knyttet til solvarm furuskog, sopp på furu og osp, og lav på eier. Det ble blant annet funnet barkflak med gnagespor etter den sterkt truede billen *Orthotomicus longicollis*, som i Norge kun er kjent fra Notodden.

Lokaliteten har nasjonale naturverdier (***) i kraft av å være en lokalitet med biologisk gammel lavereliggende solvarm furuskog, i et område påvirket av tidligere branner. Den ligger i et landskap med sjeldent mye lavlandsfuruskog med naturskogspreg, unikt både i nasjonal og internasjonal målestokk. Den forsterker også på en god måte kvalitetene i Fjellstulfjellet naturreservat med å fange opp lavlandsskog som i begrenset grad finnes i reservatet i dag.

Delområde 3 fikk score **2.83** på verneindeks, med spesielt god score på gamle store trær.

Lokaliteten fanger opp en rekke av manglene i skogvernet som forekommer av gammel furuskog, areal i sørboreal sone og områder med rike forekomster av rødlistede arter, samt storområder (sammen med eksisterende reservat). Lokaliteten er videre en del av et større landskap med stor andel gammel brannpåvirket furuskog, som er hotspotlokalitet for rødlistede arter.

Tabellen viser en liste over rødlistede arter registrert i delområde 3.

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Rødlistestatus	Registreringsdato
Blanknål	<i>Calicium denigratum</i>	Nær truet (NT)	29.9.2021
Flekkhvitkjuke	<i>Anthoporia albobrunnea</i>	Nær truet (NT)	25.5.2019
Furuplett	<i>Chaetodermella luna</i>	Nær truet (NT)	2.8.2020
Furuskjell	<i>Cladonia parasitica</i>	Nær truet (NT)	22.4.2021
Furustokkjuke	<i>Phellinus pini</i>	Nær truet (NT)	28.9.2021

Gubbeskjegg	<i>Alectoria sarmentosa</i>	Nær truet (NT)	28.9.2021
Kelolav	<i>Ramboldia elabens</i>	Nær truet (NT)	22.4.2021
Kronepiggsinn	<i>Sistotrema raduloides</i>	Nær truet (NT)	2.8.2020
Rosenkjuke	<i>Fomitopsis rosea</i>	Nær truet (NT)	27.9.2021
Rotnål	<i>Microcalicium ahlneri</i>	Nær truet (NT)	25.9.2020
Sprikeskjegg	<i>Bryoria Nadvornikiana</i>	Nær truet (NT)	2.8.2020
Svartsonekjuke	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Nær truet (NT)	25.5.2019
Tyrinål	<i>Chaenothecopsis fennica</i>	Nær truet (NT)	22.4.2021
Tyrikjuke	<i>Sidera lenis</i>	Nær truet (NT)	28.9.2021
	<i>Nothorhina muricata</i>	Nær truet (NT)	11.11.2019
Hornskinn	<i>Crustoderma corneum</i>	Sårbar (VU)	28.9.2021
Lys brannstubbelaav	<i>Carbonicola anthracophila</i>	Sårbar (VU)	11.11.2019
Mørk brannstubbelaav	<i>Carbonicola myrmecina</i>	Sårbar (VU)	29.9.2021
Ospenålepute	<i>Caliciopsis calicioides</i>	Sårbar (VU)	25.9.2020
Rosa tusselaav	<i>Schismatium pericleum</i>	Sårbar (VU)	25.9.2020
Smalhodenål	<i>Chaenotheca hispidula</i>	Sårbar (VU)	2.8.2020
	<i>Orthotomicus longicollis</i>	Sterkt truet (EN)	28.10.2021

Delområde 4 - søndre del

Lokaliteten omfatter et sørvendt areal med gammel grunnlendt brannpåvirket furuskog med tynne lag av løsmasser langs søkk og nedenfor mindre rygger. Skogen domineres av eldre fleraldret furuskog med jevnt men varierende innslag av gamle stagnerte trær på over 200 år. Gamle stubber og gadd har tydelige brannspor. Skogen har jevnt med gadd og spredt med liggende død ved. Innenfor lokaliteten er det tidligere kartlagt en viktig gammel lavlandsfuruskog (B-verdi) og en svært viktig gammel lavlandsfuruskog (A-verdi) etter DN-håndbok 13. Av rødlistede arter er det registrert gubbeskjegg (NT), blanknål (NT), tyrinål (NT), rotnål (NT), furustokkjuke (NT), *Nothorhina muricata* (NT), *Tragosoma depsarium* (VU), lys brannstubbelaav (VU), mørk brannstubbelaav (VU) samt funn av flere gnag etter *O. longicollis* (EN). Det er potensial for flere rødlistefunn, kanskje særlig for insekter. Lokaliteten har nasjonale naturverdier (***) (i nedre del) i kraft av å være en lokalitet med biologisk gammel lavereliggende solvarm furuskog, i et område påvirket av tidligere branner. På samme måte som delområde 3 ligger den i et landskap med sjeldent mye lavlandsfuruskog med naturskogspreget, og den supplerer også det opprinnelige naturreservatet med lavlandsskog.

Delområde 4 fikk score **2.67** på verneindeks, med spesielt god score på store gamle trær. Lokaliteten fanger opp en rekke av manglene i skogvernet som forekomster av gammel furuskog, areal i sørboreal sone og områder med rike forekomster av rødlistede arter. Lokaliteten er en del av større landskap med stor andel gammel brannpåvirket furuskog.

Økologisk nettverk

Fjellstulfjellet naturreservat ligger på grensen mellom Notodden og Kongsberg, nært flere andre store naturreservater med gammel barskog. Både delområde 3 og 4 har store arealer med lavereliggende gammel brannpåvirket furuskog, og denne utvidelsen vil bidra til å bevare deler av de internasjonale naturverdiene som finnes i Follsjå-landskapet.

Inngrepsstatus og andre interesser:

Det går flere stier og traktorveier gjennom tilbudsområdene. I delområde 3 ligger det en hytte ved Deiltjønn, men den er grenset ut av reservatet.

Sammendrag av høringsuttalelsene:

Verneplanen for utvidelse av Fjellstulfjellet ble sendt på felles høring med tre andre områder til: Grunneiere, Telemark fylkeskommune, Notodden kommune, Notodden jeger- og fiskerforening, Notodden turlag, Naturvernforbundet i Øst-Telemark, Forum for natur og friluftsliv i Telemark, Norges jeger- og fiskerforbund Telemark, Birdlife Norge avdeling Telemark, DNT Telemark, Vestfold og Telemark orienteringskrets, Skagerak Energi AS, Skagerak Kraft AS, Vest-Telemark Kraftlag AS, Sundsbarm kraftverk DA, Øst-Telemarkens Brukseierforening, Arendal Vasdrags Brugseierforening, Telemark Energi AS, Notodden Energi AS, Everket AS Notodden, Telemark Nett AS, DE Nett AS, Småkraft AS, Lede AS (tidl. Skagerak Nett), Telemark Bonde- og Småbrukarlag, Telemark Bondelag, Telemark Botaniske Forening, Aust-Telemark Sau og Geit, Telemark Sau og Geit, AVINOR AS, Bane NOR SF, Den Norske Turistforening, Direktoratet for mineralforvaltning, Forsvarsbygg, Friluftsrådernes Landsforbund, Landbruksdirektoratet, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, Norges Naturvernforbund, NHO Reiseliv, Norges Bondelag, Norges Geologiske Undersøkelse, Norges Handikapforbund, Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges Luftsportforbund, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges Miljøvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges vassdrags- og energidirektorat, Norsk Biologforening, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Botanisk Forening, Norsk Friluftsliv, Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), Stiftelsen Norsk institutt for naturforskning, Norsk Organisasjon for terrengsykling, Norsk Orkideforening, Birdlife Norge, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Forening, NTNU Fakultetet for naturvitenskap, NTNU Vitenskapsmuseet, SABIMA, Statens Kartverk, Statkraft SF, Statnett SF, Språkrådet, Statens Vegvesen Vegdirektoratet, Stiftelsen WWF Verdens naturfond.

Det har kommet inn syv høringsuttalelser til verneforslaget. Vi har også tatt med uttalelser til oppstartsmeldingen når vedkommende instans kun har kommet med uttalelse til den og ikke til høringen. Det gjelder Landbruksdirektoratet, Direktoratet for mineralforvaltning og Naturvernforbundet i Øst-Telemark.

Landbruksdirektoratet (oppstartsmelding - brev datert 19.12.2023) har gitt noen generelle innspill som omhandler traktorveier og ferdsselsveier, og merking og rydding av slike, støler/seterområder, biting og reindrift. De skriver videre at de går ut fra at Statsforvalteren sin landbruks- og reindriftsfaglige kompetanse blir involvert i utforming av forskrift og verneplan.

Direktoratet for mineralforvaltning (oppstartsmelding - brev datert 17.1.2024) kan ikke se at det foreslåtte vernet kan få følger for registrerte forekomster av mineralske ressurser, bergretter eller masseuttak i drift. Derfor har de ingen merknader.

Naturvernforbundet i Øst-Telemark (oppstartsmelding - brev datert 26.1.2024) er positive til en utvidelse som inkluderer lavlandsskog. Samtidig oppfordrer de Statsforvalteren til å forsøke å få innlemmet naturverdier og naturtypen Tovestul Ø på gnr./bnr. 93/1, resten av naturtypen på gnr./bnr. 41/1 samt areal sørøst for Fjelltjønn med flere registrerte rødlistearter.

Bane NOR (brev datert 5.6.2025) har ingen merknader til verneforslaget.

Lede AS (brev datert 13.6.2025) uttaler at de ikke har områdekonsesjon i Notodden kommune. De eier og drifter anlegg som er etablert i samsvar med anleggskonsesjon i kommunen. På nordsiden av det eksisterende naturreservatet er det en kraftlinje på 132 kV. Denne linjen har et byggeforbudsbelte på 28 meter, 14 meter horisontalt og vinkelrett til hver side fra senterlinjen. Noen steder, i skråterreng, er ryddebeltet skjøvet 5 meter oppover skråningen. Utenfor det klausulerte skogryddebeltet har linjeeier rett til sikringshogst. Senterlinjen i den eksisterende traseen ligger omtrent 30 meter fra det eksisterende verneområdet, og enda lenger unna de nye tilbudsområdene. Denne avstanden ser de på som tilstrekkelig. Videre fins det ingen planer om å etablere nye regionalnettanlegg nær det foreslåtte verneområdet. De ber Statsforvalteren om å kontakte områdekonsesjonær Everket AS for uttalelser.

Statnett (brev datert 23.6.2025) har ingen merknader til verneforslaget.

Forsvarsbygg (brev datert 2.7.2025) har ingen merknader til verneforslaget.

Språkrådet (brev datert 9.7.2025) uttaler at det er fornuftig å beholde navnet Fjellstulfjellet naturreservat.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) (brev datert 29.7.2025) uttaler at de ikke kjenner til energi- og vassdragsinteresser innenfor de foreslåtte utvidelsene. Videre ber de Everket AS om å uttale seg om verneforslaget kommer i konflikt med noen eksisterende eller planlagte anlegg i dette området. De bekrefter innspillet til Lede AS som vurderer avstanden fra reservatet til kraftlinjen i nord som tilstrekkelig for sikker drift og vedlikehold av linjen.

Telemark Nett (e-post sendt 21.8.2025) uttaler at de ønsker at standardbestemmelsene for nettanlegg inkluderes i verneforskriftene for områdene som ble sendt på høring, slik at drift, vedlikehold og oppgradering av eksisterende nettanlegg kan gjennomføres.

Statsforvalterens kommentarer:

Til innspill fra Landbruksdirektoratet vil Statsforvalteren kommentere at det ikke ligger støl/sæterområde innenfor verneforslaget, men at det er tatt høyde for det og de andre innspillene til direktoratet i verneforskriften.

Naturvernforbundet i Øst-Telemark ønsker å få med flere naturverdier i utvidelsen av Fjellstulfjellet. Vi ser at synspunktene til Naturvernforbundet er hensiktsmessige, samtidig er vi avhengig av at arealer som skal inngå i verneforslaget har kommet inn som tilbud fra grunneiersiden. Tilbudet av areal på eiendom med gnr./bnr. 93/1 har blitt trukket ut av grunneier etter høring. Samtidig har tilbudet om frivillig vern av skog innenfor naturtypene *Vassenden Ø* og *Deiltjønn S* blitt meldt oppstart på, som området *Tovestul og Sløkjedalshaugan*.

Lede AS uttaler at avstanden fra det eksisterende verneområdet til kraftlinjen deres er tilstrekkelig. De ber oss videre om å kontakte områdekonsesjonær Everket AS for uttalelser. Everket AS har stått på høringslisten, men ikke kommet med innspill til høringsforslaget. Vi legger derfor til grunn at de ikke har innvendinger mot utvidelsen.

Telemark Nett ønsker at standardbestemmelser for nettanlegg inkluderes i verneforskriftene. Dette er en generell uttalelse til de fire områdene som ble sendt på høring sammen. Statsforvalteren vurderer at uttalelsen ikke er relevant for dette området, da Telemark Nett ikke har områdekonsesjon her.

Øvrige uttalelser tas til etterretning.

Navn

Statsforvalteren tilrår navnet Fjellstulfjellet naturreservat som i høringsforslaget.

Avgrensning

Det er foretatt mindre endringer i avgrensning etter høring, jf. punkt 3.1.

Verneforskrift

Det er foretatt mindre endringer i verneforskriften etter høring, jf. punkt 3.2.

Statsforvalterens tilråding:

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med verneforskrift og vernekart som beskrevet.

Vedlegg:

Vedlegg 1. Forslag til vernekart for Fjellstulfjellet, Notodden kommune

Vedlegg 2. Verneforskrift

Vedlegg 3. Høringsuttalelser samlet.